

Ilmiö: pakolaisuus / uudet perhemallit

Kirja: Emmy Abrahamson, *Kuinka selviytyä puolalaisesta äidistä*. Karisto Oy. Hämeenlinna 2012.

Lyhyt kuvaus kirjasta: Alicja on 16-vuotias ruotsalaistyttö, joka elää elämäänsä Skånessa ruotsalaisen isänsä ja varsinkin puolalaisen äitinsä kanssa. Rauhalliseksi tarkoitettu kesäloma täyttyy puolalaisista sukulaisista, Puolan matkasta, puolalaisista remonttimiehistä, psykologista ja ensimmäisestä rakkaudesta, Ola Olssonista. Elämä Ruotsissa puolalaisen äidin kanssa ei ole aina helppoa. Alicja toivookin, että saisi syntymäpäivänään kakun ja oikeaan lahjapaperiin käärityn lahjan, samoin kuin ruotsalaiset ystävänsä Marie ja Natalie.

Tehtävän kuvailu: Tehtävän tavoitteena on saada oppilaat ymmärtämään eri kulttuurien välisiä eroja ja niistä aiheutuvia väärinkäsityksiä ja hankaluuksia. Tehtävän avulla pyritään havainnollistamaan, millaisia vaikeuksia monikulttuurisen perheen lapsi voi joutua kokemaan. Tilanteiden tarkastelun ja ratkaisujen avulla pyritään antamaan oppilaille enemmän ymmärrystä monikulttuurisuutta kohtaan.

Tarvittaessa tehtävään voi yhdistää maantiedon ja historian. Kirja kertoo 1980-luvun Ruotsista, ja Puolan historiaa sivutaan kirjassa hyvin lyhyesti, joten Puolan historian lyhyt kertaaminen edesauttaa tehtävän käsittelyä. Samalla voi kertoa myös suomalaisten muutosta Ruotsiin työn perässä 1960- ja 1970-luvuilla.

Tehtävän kesto: 1–2 oppituntia.

Ennakkotehtävä

Tämän tehtävän käsittely edellyttää, että kirja on luettu ennen tehtävien tekemistä. Lukuvaiheessa oppilaita voi ohjeistaa tarkkailemaan henkilöiden välisiä suhteita ja alustaa Puolan historiaa, muun muassa maastamuuttoa 1980-luvulla.

Laatijat: Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusharjoittelijat, OKL, Turun yliopisto.

Kohti kaksikulttuurisuutta

Tehtäviä on kaksi

1. Alicjan suhde muihin

Muodostakaa 3–5 oppilaan ryhmiä. Jokaiselle ryhmälle jaetaan oma aihe (aiheet A - E). Jokainen ryhmä pohtii Alicjan suhteita muihin henkilöihin. Tavoitteena on tarkastella Alicjan huonoa käyttäytymistä eli valehtelua, vihaa ja turhautumista eri tilanteissa. Ryhmää voi opastaa kiinnittämään huomiota niihin seikkoihin, joita Alicja pelkää paljastaa, inhoaa tai välttelee. Tämän jälkeen ryhmä pohtii ja keksii tilanteeseen vaihtoehdoisen ratkaisun, eli miten Alicja olisi voinut selviytyä tilanteesta valehtelematta tai suuttumatta.

A. Alicjan suhde äitiin (esimerkiksi luku 1 s. 5–11, luku 3 s. 19–27, luku 8 s. 66–83 ja luku 23 s. 229–240). *Huom. Tarvittaessa kaksi ryhmää voi tarkastella äidin ja tyttären suhdetta (toinen ryhmä valitsee tyttären näkökulman ja toinen ryhmä äidin näkökulman).*

Tytär

- Miksi Alicja häpeää äitiään?
- Mikä äidin toiminnassa suututtaa Alicjaa?
- Miksi Alicja kokee olevansa enemmän ruotsalainen kuin puolalainen?
- Mistä kirjan nimi voisi johtua?
- Mitä Alicja voisi tehdä paremmin?

Äiti

- Miten Beata kokee Alicjan käytöksen?
- Miksi äiti yrittää ylläpitää puolalaisia perinteitä?
- Miten äiti voisi tukea Alicjaa kasvamaan kaksikulttuurisessa perheessä?
- Mitä äiti voisi tehdä paremmin?

B. Alicjan suhde Olan (luku 6 s. 43–59 ja luku 11 s. 106–117)

- Miksi Alicja valehtelee Olalle?
- Miksi Alicja häpeää sukulaisiaan?
- Minkä takia Alicja suuttuu Olalle?
- Miten Alicja voisi toimia tilanteessa paremmin?

C. Alicjan suhde ystäviin (esimerkiksi luku 13 s. 127–142) ja luku 19 s. 189–196)

- Miksi Alicja on kateellinen Marielle ja Natalielle?
- Minkä takia Alicja pelkää kertoa totuuden Olasta?
- Millä tavalla Alicjan käytös eroaa puolalaisen serkun ja ruotsalaisten ystävien välillä?
- Mitä Alicja voisi tehdä paremmin?

D. Alicjan suhde sukulaisiin (esimerkiksi luku 5 s. 35–42, luku 9 s. 84–93 ja luku 22 s. 216–228)

- Minkä takia Alicja ei tule toimeen puolalaisten sukulaisten kanssa?
- Miksi Alicja ei halua matkustaa Puolaan?
- Mitä kulttuurieroja Alicja kokee puolalaisten ja ruotsalaisten välillä?
- Miten Alicja voisi suhtautua sukulaisiinsa paremmin?

E. Alicjan suhde ruotsalaisiin (esimerkiksi luku 13 s. 127–142 ja luku 17 s. 170–180)

- Miksi juuri Alicjan täytyy kommunikoida sähkömiesten kanssa?
- Miksi Alicja tulee toimeen psykologin kanssa?
- Miksi Alicja jännittää psykologia?
- Miten Alicja voisi toimia toisella tavalla?

2. Sopeutuminen suomalaiseen kulttuuriin

Ryhmät pohtivat millaisiin ristiriitatilanteisiin Alicja voisi ajautua nykyajan Suomessa. Mitkä kulttuurilliset tavat tai perinteet voisivat aiheuttaa konflikteja maahanmuuttajille? Onko kahden kulttuurin yhdistäminen helppoa?

Koonti

Kun ryhmät ovat valmiit, jokaisen ryhmän aikaansaannokset käydään yhteisesti läpi. Jokainen ryhmä referoi lyhyesti kohtauksen, johon on ensisijaisesti keskittynyt. Ryhmä kertoo lyhyesti, mikä tilanteessa on ollut huonoa ja millaisen ratkaisu- tai parannusehdotuksen he ovat keksineet. Jokainen ryhmä saa esittelyyn aikaa 10–15 minuuttia.

